

Theo (prof.dr. T.S.M.) van der Zee is hoofdredacteur van *Handelingen* en bijzonder hoogleraar Onderwijs in ethisch en religieus perspectief aan de Radboud Universiteit, Nijmegen. | theo.vanderzee@ru.nl

'Screams of total destruction'

Voor velen van ons die opgegroeid zijn in het West-Europa van na 1945, was oorlog een realiteit van een andere wereld. We konden de *screams of total destruction* ver van ons houden, al waren ze er wel. Te horen waren ze in Korea, Vietnam, Algerije, Joegoslavië, Irak, Palestina, Libanon, Syrië en vele andere plekken waar oorlog is gevoerd. Veteranen die hier op missie zijn geweest, vertelden al eerder van gruwelijkheden, maar wij, wij hielden ze ver van ons. Met de Russische invasie in Oekraïne komt de oorlog op intense wijze onze wereld binnen en zijn we niet langer in staat ons te wentelen in de illusie van een vreedzame wereld.

Behalve geopolitieke, militair-strategische en economische afwegingen, zijn ook ethische en religieuze beschouwingen dringend gewenst. Wat is het goede en waar is God in tijden van oorlog? Kerken, religieuze organisaties en ngo's bieden praktische hulp en opvang, maar zijn echter nagenoeg afwezig in het publieke debat over de oorlog en de implicaties. Organisaties als Kerk en Vrede en Pax Christi stellen wel de vraag naar het goede, maar komen elk tot heel verschillende conclusies. Wat is het goede dat regeringsleiders, kerken, religieuze organisaties, bedrijven, militairen en burgers kunnen doen? Waar vinden zij zin, troost en bemoediging?

In de realiteit van de oorlog in Oekraïne wordt religie ingezet als ideologisch instrument. Het religieus geïnspireerde paradigma van een rechtvaardige oorlog wordt ingeruild voor dat van een godsdienstoorlog. Religieuze beelden als dat van de gekruisigde jongen, worden voor ideologische doeleinden verdraaid en misbruikt. Een halt aan de ideologisering van religie kan enkel en alleen van binnenuit. Voor de praktische theologie en religiewetenschap ligt hier een belangrijke opdracht om op het gebruik van religieuze beelden en verhalen te wijzen, misbruik te adresseren en alternatieve beelden, verhalen en paradigma's te introduceren.

Onder redactie van Pieter Vos biedt *Handelingen* met dit themanummer een platform voor ethische en religieuze beschouwingen over oorlog en vrede. De auteurs gaan niet voorbij aan de oorlog, maar doen ons de gruwelijke realiteit ervan onder ogen zien. De *screams* klinken op in de artikelen. Zo zijn de auteurs in staat nieuwe beelden, verhalen en paradigma's te openen die reiken naar vrede en geweldloosheid. Het treffende beeldmateriaal van René Rosmolen doet dat evenzeer. <

ARCHANGEL

20